

Студеняк І. П.
Ажнюк Ю. М.
Чучка І. М.

Основи стандартизації та сертифікації товарів і послуг

КОНДОР

The logo for 'КОНДОР' (Kondor) features the word in a white, sans-serif font above a stylized white graphic of a bird's wings or a winged figure.

Міністерство освіти та науки України
Мукачівський технологічний інститут

І.П.Студеняк
Ю.М.Ажнюк
І.М.Чучка

ОСНОВИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА СЕРТИФІКАЦІЇ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ

Опорний конспект

*Рекомендовано Міністерством освіти та науки України
для студентів вищих навчальних закладів*

ББК 65.9

О 12

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
для студентів вищих навчальних закладів
(Лист МОНУ № 14/18.2-418 від 12.03.2006р.)*

Рецензенти:

Бабич С.Ю. — доктор технічних наук, професор Київського національного економічного університету;

Дудич І.І. - кандидат технічних наук, професор кафедри економіки, менеджменту і маркетингу;

Либа В.П.— професор, доктор технічних наук, завідувач кафедри ТКВШ, Хмельницький національний університет “Поділля”.

Студеняк І.П., Ажнюк Ю.М., Чучка І.М.

О 12 Основи стандартизації та сертифікації товарів і послуг.

Опорний конспект - К.: Кондор-2014 - 152 с.

ISBN 978-966-351-153-5

У даному опорному конспекті розглядаються основні поняття, пов'язані зі стандартизацією, управлінням якістю і сертифікацією товарів та послуг. Особливу увагу приділено функціонуванню державної системи стандартизації в Україні, її взаємозв'язку з міжнародними організаціями, міжнародному досвіду стандартизації та сертифікації товарів і послуг.

Видання розраховане на студентів старших курсів економічних спеціальностей стаціонарної та заочної форм навчання.

ББК 65.9

© І.П.Студеняк, Ю.М.Ажнюк,
І.М.Чучка, 2014
«Кондор», 2014

ISBN 978-966-351-153-5

ЗМІСТ

Передмова	7
Тема 1. Теоретичні та методичні основи стандартизації	9
1. Мета і завдання курсу.....	9
2. Загальні відомості про стандартизацію.....	9
3. Короткий історичний огляд розвитку стандартизації.....	12
4. Основні поняття та визначення в галузі стандартизації.....	15
5. Принципи, методи і форми стандартизації.....	17
6. Основи параметричної стандартизації.....	20
Тема 2. Державна система стандартизації в Україні	22
1. Мета і основні принципи державної політики у сфері стандартизації.....	22
2. Основні завдання та положення державної системи стандартизації.....	23
3. Органи та служби стандартизації.....	25
4. Категорії та види стандартів.....	29
5. Планування робіт зі стандартизації.....	31
6. Порядок розроблення, затвердження та впровадження стандартів.....	32
7. Державний нагляд за додержанням стандартів.....	34
Тема 3. Міжгалузеві системи стандартизації	36
1. Система конструкторської документації.....	36
2. Система технологічної документації.....	37
3. Система класифікації та кодування інформації.....	38
4. Система стандартів безпеки праці.....	39
5. Система стандартів у галузі охорони природи і раціонального використання ресурсів.....	40
6. Державна система забезпечення єдності вимірювань.....	41
7. Єдина система технологічної підготовки виробництва.....	41

8. Система розробки і впровадження продукції на виробництві.....	41
Тема 4. Міжнародна система стандартизації.....	43
1. Міжнародна стандартизація та її роль у розвитку торговельно-економічних зв'язків між країнами.....	43
2. Міжнародна організація з питань стандартизації (ISO).....	45
3. Міжнародна електротехнічна комісія (IEC).....	48
4. Регіональні організації з питань стандартизації та інші міжнародні організації.....	49
5. Міжнародні стандарти та їх використання різними країнами.....	51
Тема 5. Система показників якості товарів та послуг.....	52
1. Класифікація показників якості промислової продукції. Основні поняття, терміни та визначення.....	52
2. Класифікація показників якості промислової продукції (виробів та матеріалів).....	55
3. Показники призначення виробів.....	57
4. Показники надійності та довговічності виробів.....	58
5. Показники ремонтної спроможності та схоронності виробів.....	59
6. Ергономічні та естетичні показники якості виробів....	60
7. Показники технологічності конструкції виробів.....	61
8. Показники транспортабельності, стійкості до середовища, впливу на нього та безпечності виробів...	62
9. Економічні показники якості виробів.....	62
10. Показники стандартизації та уніфікації виробів.....	63
Тема 6. Методи оцінювання якості товарів і послуг.....	64
1. Визначення рівня якості товарів і послуг.....	64
2. Диференційний метод визначення рівня якості продукції.....	67
3. Комплексний метод визначення рівня якості продукції.....	68
4. Визначення рівня якості виробів за допомогою середнього опосередкованого показника.....	71
5. Змішаний метод визначення рівня якості виробів.....	73
6. Визначення рівня якості різнотипних виробів.....	74
Тема 7. Контроль якості товарів і послуг.....	76
1. Класифікація видів контролю.....	76

2. Системи технічного контролю.....	77
3. Функції служб якості.....	79
4. Математично-статистичні методи контролю якості топа рів і послуг.....	80
5. Характеристики розсіяння випадкових величин.....	82
6. Оцінка точності статистичних показників рівня якості виробів.....	86
7. Експертний метод контролю показників якості товарів і послуг.....	87
Тема 8. Управління якістю товарів і послуг.....	89
1. Фактори, що зумовлюють якість товарів і послуг.....	89
2. Вимоги до елементів системи якості.....	90
3. Правила та порядок виконання функції системи якості продукції.....	92
4. Основні принципи управління якістю.....	94
5. Управління якістю за державними стандартами ДСТУ ISO 9001-2001 і ДСТУ ISO 9004-2001.....	95
6. Управління ресурсами.....	96
7. Випуск і планування випуску продукції.....	97
8. Вимірювання, аналіз та поліпшення показників якості товарів і послуг.....	98
Тема 9. Науково-методичні основи сертифікації.....	100
1. Основні відомості про сертифікацію товарів і послуг.....	100
2. Основні поняття та визначення в галузі сертифікації.....	101
3. Види і системи сертифікації товарів та послуг.....	105
4. Проведення робіт із сертифікації.....	106
Тема 10. Національна система сертифікації України.....	110
1. Загальна структура системи сертифікації.....	110
2. Сертифікація продукції.....	112
3. Атестація виробництва та порядок її здійснення.....	115
4. Сертифікація систем якості та порядок її проведення.....	117
5. Акредитація з оцінки відповідності.....	119
5.1. Вимоги до органів із сертифікації продукції та порядок їх акредитації.....	120
5.2. Вимоги до органів із сертифікації систем якості та порядок їх акредитації.....	121
5.3. Вимоги до випробувальних лабораторій та порядок їх акредитації.....	121

Тема 11. Міжнародна система сертифікації.....	123
1. Взаємне визнання результатів сертифікації в країнах європейського співтовариства.....	123
1.1. Політика європейського співтовариства з оцінювання відповідності.....	123
1.2. Комплексний підхід до взаємного визначення результатів сертифікації.....	124
1.3. Європейські модулі на стадіях життєвого циклу продукції.....	125
2. Європейська організація з випробувань і сертифікації.....	127
3. Технічний комітет ISO/TK 176.....	128
4. Міжнародна конференція з акредитації випробувальних лабораторій (ILAC).....	129
Тема 12. Економічні та правові основи стандартизації, управління якістю та сертифікації.....	131
1. Економічна ефективність стандартизації.....	131
2. Загальні принципи та методика розрахунку економічної ефективності стандартизації.....	133
2.1. Загальні методологічні принципи визначення економічної ефективності.....	133
2.2. Методики розрахунку економічної ефективності стандартизації.....	135
2.3. Основні методичні принципи та положення визначення економічної ефективності підвищення якості продукції.....	138
3. Правові основи стандартизації та управління якістю.....	139
4. Законодавство в галузі стандартизації та управління якістю.....	140
Глосарій.....	143
Перелік нормативних документів.....	149
Література.....	151